26/05/2021

Η Επανάσταση του 1821 μέσα από την ξυλογλυπτική

/ Ελλάδα 1821 - 2021

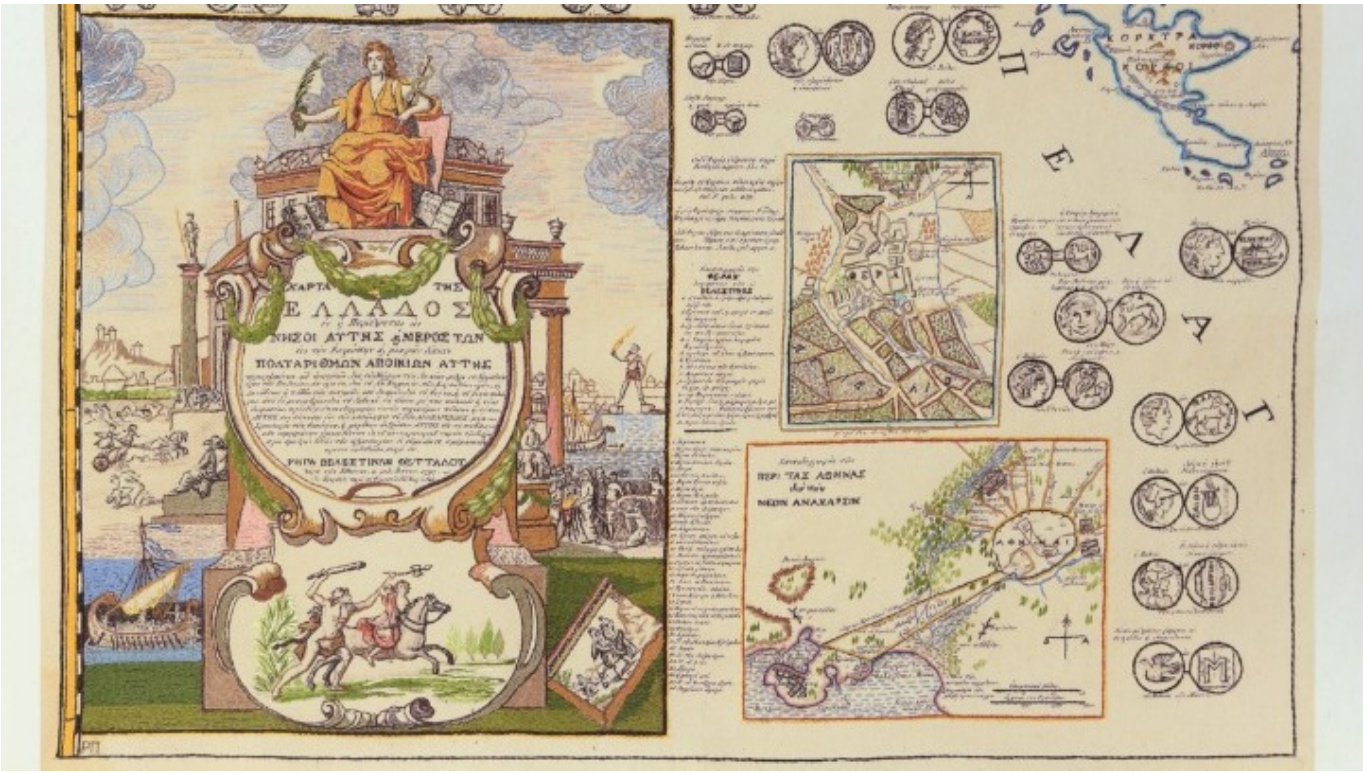

Κρατούν ζωντανές τις λαογραφικές παραδόσεις της Ελλάδας με αγάπη και μεράκι. Η Σχολή Ξυλογλυπτικής της Καλαμπάκας και το Λύκειο Ελληνίδων Βόλου είδαν στην επέτειο των 200 χρόνων από την Επανάσταση, μια ευκαιρία να δημιουργήσουν με έμπνευση από το υπερήφανο παρελθόν, τεκμήρια για το μέλλον.

«Η σκέψη ήταν να παντρέψουμε την παράδοση με την τεχνολογία του σήμερα – και αυτό να μεταλαμπαδευτεί και να ταξιδέψει σε όσο το δυνατόν περισσότερες γιορτινές εκδηλώσεις που θα έχουν επετειακό χαρακτήρα, ακόμα και στο εξωτερικό» λέει στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο διευθυντής της Επαγγελματικής Σχολής Ξυλογλυπτικής, Σωτήρης Ζαμπούρας. Στους μαθητές της σχολής προσφέρθηκαν σχέδια ηρώων του 1821, με βάση τις απεικονίσεις που υπάρχουν, και εκείνοι επέλεξαν ποιες προσωπικότητες θα αποτυπώσουν σε ξυλόγλυπτα.

«Η ξυλογλυπτική είναι μια τέχνη που έχει αρκετό βαθμό δυσκολίας. Ξεκινώντας από τις απλές τεχνικές μέχρι την κατασκευή επίπλων» αναφέρει ο κ. Ζαμπούρας. «Η συγκεκριμένη πρόταση ήρθε από τη βιβλιοθήκη Καλαμπάκας και καταστάλαξε η ιδέα. Εμείς μέσα στα μαθήματα και την εκπαίδευση των σπουδαστών, πάντα έχουμε την αποτύπωση προσώπων σαν ένα έργο απαιτητικό. Τα έργα αυτά που δημιουργούνται από τους σπουδαστές με ήρωες του 1821 θα ψηφιοποιηθούν με 3D σαρωτή – έχει ήδη ξεκινήσει να γίνεται αυτό – και στη συνέχεια το υλικό θα τυπωθεί από 3D εκτυπωτή. Όλη η διαδικασία είναι ταυτόχρονα εκπαιδευτική για τους μαθητές μας, γιατί μας δείχνει τις εφαρμογές της 3D εκτύπωσης στη δουλειά του ξυλογλύπτη» εξηγεί ο κ. Ζαμπούρας.

Όμως, η ψηφιοποίηση των διαφόρων τεχνικών και σταδίων της ξυλογλυπτικής, έχει ως επιπλέον στόχο την διατήρηση και εξάπλωση της τέχνης. «Έχουν ήδη τραβηχτεί πλάνα από την κατασκευή ενός έργου από τον δάσκαλο μας και θα γίνει ένα είδος ντοκιμαντέρ. Όλο αυτό το υλικό θα το παρουσιάσουμε οπουδήποτε χρειαστεί για να γίνουν εκπαιδευτικές δράσεις για την τέχνη μας» τονίζει ο διευθυντής της σχολής. Η πρωτοβουλία τελεί υπό την αιγίδα της Επιτροπής «Ελλάδα 2021», ενώ χορηγός είναι η εταιρεία «Eren Hellas». Μάλιστα, όπως πιστοποιεί ο κ. Ζαμπούρας, αρκετοί σπουδαστές ενδιαφέρθηκαν να γνωρίσουν καλύτερα τις φυσιογνωμίες της επαναστατικής περιόδου μέσα από όλη αυτή τη διαδικασία.

Η Επαγγελματική Σχολή Ξυλογλυπτικής της Καλαμπάκα,ς είναι η μοναδική στην χώρα μας και δημιουργήθηκε αρχικά σαν τμήμα, το 1964. Αυτή τη στιγμή φοιτούν συνολικά είκοσι σπουδαστές. «Η φιλοδοξία μας βέβαια είναι να διαφημίσουμε τη σχολή. Να γνωρίσει όσο το δυνατόν περισσότερος κόσμος την ελληνική παραδοσιακή τέχνη της ξυλογλυπτικής και να αυξηθεί η προσέλευση» λέει ο κ. Ζαμπούρας, ο οποίος σημειώνει ότι η διαμονή και η σίτιση των σπουδαστών χρηματοδοτείται ενώ δεν υπάρχει ηλικιακό όριο για την φοίτηση. «Το μόνο που θέλουμε εμείς είναι την όρεξη των ανθρώπων για να μάθουν την ξυλογλυπτική, η οποία έχει εφαρμογές από τον τουρισμό, μέχρι την εσωτερική διακόσμηση και την εκκλησιαστική τέχνη» καταλήγει ο κ. Ζαμπούρας.

Η Χάρτα του Ρήγα Φεραίου σε κέντημα με παραδοσιακές βελονιές

Εδώ και ενάμιση περίπου χρόνο, δώδεκα κεντήστρες στο Λύκειο Ελληνίδων Βόλου εργάζονταν για την κεντητή απόδοση πάνω σε ύφασμα της «Χάρτας της Ελλάδος», δηλαδή του μεγάλου χάρτη που εξέδωσε στη Βιέννη το 1796-1797 ο Ρήγας Φεραίος. Το κέντημα απαρτίζεται από δώδεκα φύλλα, τα οποία μόλις συνδέθηκαν σε ένα ενιαίο αισθητικά έργο. «Θέλαμε να αφήσουμε ένα ζωντανό

τεκμήριο για τη φετινή μεγάλη επέτειο, δηλαδή να φτιάξουμε κάτι που θα μείνει» υπογραμμίζει στο ΑΠΕ-ΜΠΕ η πρόεδρος του Λυκείου Ελληνίδων Βόλου, Μαρία Σπανού. «Είχαμε μοιραστεί αυτή την συζήτηση με την συντοπίτισσα μας την Καίτη Πολυμέρου-Καμηλάκη που είναι επίτιμο μέλος μας και πρώην διευθύντρια του Κέντρου Έρευνας Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών. Σκεφτήκαμε να ξεκινήσουμε αυτό το εγχείρημα. Ήταν κάτι πάρα πολύ δύσκολο, ήταν μια πρόκληση για εμάς» προσθέτει η πρόεδρος.

Ο Ρήγας Φεραίος γεννήθηκε στο Βελεστίνο της Μαγνησίας, από όπου και πήρε το επώνυμο Βελεστινλής. «Θέλαμε πάρα πολύ με έναν τρόπο να τον τιμήσουμε» σημειώνει η κ. Σπανού, «οπότε σκεφτήκαμε να αποδώσουμε την Χάρτα. Και για ένα ακόμα λόγο, γιατί σκεφτήκαμε ότι είναι μια πρόκληση για θέαση αυτού του σπάνιου έργου, που σηματοδοτεί τόσο πολλά για την εθνεγερσία του 1821, και μέσω της κεντητικής. Δηλαδή, θέλαμε να ενθαρρύνουμε ένα πεδίο ιστορικής και αισθητικής εξερεύνησης αυτού του οράματος που ενστερνίστηκε ο Ρήγας, που ήταν η πνευματική αφύπνιση των Ελλήνων, και μέσα από το κέντημα». Όπως εξηγεί η πρόεδρος, η Χάρτα του Ρήγα Φεραίου «ήταν και ένα σπουδαίο έργο της χαρτογραφίας, ένα μεγάλο επίτευγμα για την εποχή του όταν εκδόθηκε στη Βιέννη».

Η φιλοδοξία των συντελεστριών του έργου, που τελεί υπό την αιγίδα της Επιτροπής «Ελλάδα 2021» είναι μέσα από το κέντημα, περισσότεροι άνθρωποι να γνωρίσουν τα οράματα του Φεραίου. «Η κεντητική είναι πολύ αγαπημένος κλάδος της χειροτεχνίας και προσιτός σε πάρα πολύ κόσμο και πιστεύουμε ότι η λαογραφία θα παίξει το ρόλο της» λέει η κ. Σπανού.

Το Λύκειο Ελληνίδων Βόλου από το 1920 που ιδρύθηκε, διατηρεί εργαστήρια χειροτεχνίας, αλλά ειδικά με το κέντημα ασχολείται από το 1948 μέχρι και σήμερα, για να διατηρήσει ζωντανή την παράδοση. «Μέσα από το τμήμα μας βρέθηκαν οι κοπέλες που θέλησαν να ασχοληθούν με αυτό με πολλή χαρά και κέντησαν επιτυχώς, με παραδοσιακές βελονιές που κρίθηκαν προσφορότερες για την απόδοση των λεπτομερειών, έτσι που το κέντημα να μοιάζει με ζωγραφική, τα δώδεκα φύλλα της Χάρτας» λέει η πρόεδρος.

Το έργο θα εκτεθεί στην Αθήνα και τον Βόλο, ενώ ενδιαφέρον έχουν δείξει και άλλες πόλεις. Μετά την ολοκλήρωση των επετειακών εκδηλώσεων, το Λύκειο Ελληνίδων σκοπεύει να το δωρίσει σε μουσείο της Ελλάδας. Συνολικά, το κέντημα έχει διάσταση 3,86 τετραγωνικά μέτρα, προσεγγίζοντας το φυσικό μέγεθος της Χάρτας και, όπως λέει η κ. Σπανού, μέσα από τη δημιουργία του, το Λύκειο Ελληνίδων ελπίζει ότι «θα ενισχυθεί η προσέλκυση και άλλων ενδιαφερομένων στην κεντητική».

ΑΠΕ – ΜΠΕ